

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. malega travna 1915.

Leto XVI.

Brin.

(Narodna legenda.)

Ko s težkim križem obložen
Zveličar v smrt je bil peljan,
pod brin se zgrudil je zelen,
utrujen bridkih muk in ran.

Tedaj pa grm se nagne k tlom
in skrije v krilo gostih vej
Trpina pred sovražnikom,
ki z bičem goni ga naprej.

Ko Jezus odpočije se,
svoj križ si zopet naloži,
hvaležno se na brin ozre
in z milim glasom govori:

„Nad vse grmovje proslavljen
in blagoslovljen bodi ti,
ostani vedno mi zelen
in sad zdravilen rodi ti!“

Ves ginjen tla poljubi brin,
kjer odpočil se je trpeč
preganjani nebeški sin,
a kvišku grm ne vstane več.

In nikdar več se ne ospe,
v vročini, v mrazu zeleni
in vsako tretje leto se
odene v cvet in sad rodi.

V sad pa je križec troroglat
zarezan brinu za spomin,
kdor sad ta zauživa rad,
želodčnih nima bolečin.

Fr. Rojec.

CVETINOMIRSKI:

Vojna.

d vzhoda do zahoda, od juga do severa je vzplamnela biesteča zarja mečev, je zagrmel grom topov in pušk, je kakor teman plašč zagrnilo morje vojakov zemeljsko oblo.

Fantje, možje in očetje — kje ste? V boj so odšli.

Dekleta, neveste, žene, matere, otroci in starci — kako je z vami? Sami so ostali doma; tihi so in nočejo povedati, kako je z njimi.

Tam — besneči boji. — Bojni vihar divja, a srce želi, v daljavo gredo ljubeče misli.

Tu — osameli domovi, po močnih, delavnih rokah hrepeneče polje. Čakaj, majka, majčica mila, na svojega sina; nevesta, čakaj na svojega ženina; čakaj na moža, ženka pridna; otroci, čakajte, da se vrne dobri oče, ljubi otec! Delo ni zaostalo, a srce želi, v daljavo gredo ljubeče misli.

In misli se križajo, objemljejo svoje in letajo trepetaje nad domovi, nad domačim poljem, objemljejo vojskujoče se domače in vztrepetavajo plašno nad bojnimi poljanami.

* * *

Pod noč so rezgetaje topotali konji s kopiti ob tla in se napajali počasi s temno, preko ravní tekočo vodo. Iz daljave je odmevalo grmenje topov in pušk, granate so padale, švigali so šrapneli; v vijoličnem blesku je vzžarevalo zapadno nebo — vse do njega se je bil razlezel v goste oblake zaviti, smrdeči dim nad bojnim poljem. Še preden so se konji do-

dobra napojili, so se vojaki na sedlih vzravnali in zavihteli bridke sablje, da so kakor tenki, švigajoči plameni sekale zrak; skokoma, veselo hrzajoč, so drveli konji od reke preko ravní nazaj k bojni črti; a tihi in mrki, kakor na sedla, na konje uliti, so ostali jezdecí.

Jernej se je zibal na sedlu kakor v sanjah; zibale so se tudi njegove misli. Pred dobrim tednom je bil dobil od doma, od matere, pismo. Ljubil je mater, svojo drago in milo, ker le njo je še imel, in mati je ravno tako ljubila njega, sina edinca. Jernej je hranil njeno pismo kakor najdražji zaklad; vsaka črka v njem ga je spominjala na materin ljudomili obraz, na njene tople oči, na njeno skrbno, dobro srce, spominjala ga je na dom, na domače njive in travnike, na vinograde in na gozdove. Daleč je mislil Jernej, njegovo srce je hrepenelo

»Ali se še vrnem kdaj domov, k svoji dobri majki, ali me zaloti smrt tukaj na bojišču?«

V teku se je konj gugal, gugal se je na njem Jernej, in gugale so se njegove misli, gugalo se je njegovo vprašanje.

»Mati, ali te še kdaj vidim?«

Vse dalje prek planjav, vse dalje v mrak in noč so venomer dirjali mrki jezdecí, urni konjeniki. Naleteli so na sovražnika, in zopet se je začel boj.

Jernejeva sablja je sekala v bliskoviti naglici, pikala je kakor kača, v očeh mu je gorel pogum, znoj mu je stopal na čelo, njegova ustna pa so šepetala:

»Mati! Mati!«

Tisti čas je sedela v borni koči na holmu siva majka, glavo ovito v dolgo pikasto ruto, na nosu očala, na kolenih šivalno pripravo; roka je enakomerno vbadala šivanko v krpe, oči pa so se skozi očala nehote vedno ozirale skozi okno. Zunaj je kopnel na bregovih sneg, solnce je toplo sijalo. Mati pa ni mislila ne na sneg, ne na solnce, njene misli so se sukale okrog sina edinca, okrog Jerneja. Pišal ji je bil Jernej z bojišča; kakor dragocen biser je hranila majka sinovo pismo pri sebi v nedrih; vsaka črka v njegovem pismu jo je spominjala na Jerneja, kakor je bil, delaven in priden, spominjala jo je na njegove ljubeče oči in na njegovo otroško-dobro srce . . . Tam daleč, daleč se bojuje zdaj Jernej: okrog njega brenčé smrtonosne krogle, nad njegovo glavo sikajo sablje in meči, pred njegovimi prsi se bliskajo svetli, ostri bajoneti.

»Sin, sinko dragí, ali se še kdaj vrneš? Ali te še kdaj vidijo te moje stare oči?«

Zavzdihnila je majka; roka je obležala na kolenih, za hip so zaprle trepalnice oči, po licih navdól je spolzela debela solza.

Gorko je sijalo zunaj solnce, sneg na prisojnicah se je tajal. Že so žvrgoleli pod sijajno čistim modrim nebom svatovski liščki, rumeni strnadi so se spreletavali nad vinogradom pod hišo. K oknu je prifrftotala sinica

Pričakovanje

in zapela: »Cicifuj, cicifuj! — Dober dan, majčica!« — Materina ustna pa so se premikala kakor v molitvi:

»Sinko! Sinko!«

*

Teh dvoje ljubečih se src se ni našlo potem nikdar več.

Črnoobrojeno, zapečaćeno pismo je prinesel nekoč sel:

»Jernej je padel.« —

Mati, ali si bila dovolj trdna, da si prenesla to trpljenje? Kdaj so se posušile tvoje oči?

Mimo groba sem šel in zakril sem si z dlanmi oči.

*

*

*

Še povest o zvončkih!

Šla je Zorica, v zlatem jutru je šla z dobrave navzdol v log, kjer so cveteli zvončki. Vriskaje je stopala Zorica po stezi navzdol, v gorkem pomladanskem vetru so ji vihrali mehki kodrčki, zlati solnčni žarki so se ji poigravali na svetlih, rumenih šolnčkih. Hej, ko mak rdeča, zibajoča se pentljica v vihrajočih pšeničnih laseh, nasmejana polna lica, razžarjene, žive oči, hej!

Zorica je mislila na strica Martina, vojaka. Zares daleč se je bil vojskoval poprej stric Martin z ljutimi sovražniki; a v boju je bil ranjen, odpeljali so ga v bolnišnico, in ko je ozdravel, se je vrnil zdaj za nekaj dni domov na dopust. Vsak dan dopoldne je prišel tudi na dom Zoričinih staršev, kjer je pripovedoval svoje bojne doživljaje. Junak je bil stric Martin, zlato kolajno hrabrosti mu je bil podelil sam presvetli cesar, naš milostni oče, naš predobri vladar! Zorica je ljubila strica Martina, zato ker je bil hraber vojščak; in tako lepo mu je pristojala zelenkasto-siva vojaška obleka in tako lepo mu je čepela na glavi ponosna vojaška čepica s temnimi peresi. Pa tudi stric Martin je imel Zorico rad; mnogokrat si jo je posadil na kolena, ji božal zardela, voljna lica in mehke kodre na glavi.

»To bo striček vesel, ko ga bom razočarala! On gotovo še ne ve, da cveto že zvončki!« je pomislila Zorica veselo in stopila v log.

Snega ni bilo že skoraj nikjer več; topli so bili pomladanski solnčni žarki. V najbolj zasenčenem dolu pa — juhej! — je bingljjal in dihal, je živel in se smehljajal živi, vseprostrani vrtec visokih, nežnobelih, razcvelih zvončkov. Z razprostrtima rokama je planila Zorica k temu živemu vrtcu; sklonila se je, njena voljna dlan je božajoč polzela preko čistih, široko-razprtih cvetov.

»Zvončki! Zvončki!« — — —

Stric Martin je bil medtem že dospel na dobrovo. Za mizo je sedel, polič domačega tolkovca in velik kos ajdovega kruha pred seboj na mizi; a pil in jedel je malo, tembolj pa je govoril in pripovedoval. Vsi v sobi so ga radovedno poslušali.

Ko je stopila Zorica uznojena in smehljajoča se v izbo, naročje vse polno belih zvončkov, se je stric Martin urno okrenil.

»Ah, Zorica, danes sem pa popolnoma pozabil nate!«

»Zato pa jaz ne na vas, striček... Tukaj... náte... zvončkov sem vam prinesla!«

Posadil si jo je na kolena, majhno in živo, in jo božal po licih in po laseh. Nato pa se je naenkrat zameglilo njegovo oko:

»Saj res, Zorica... zvončki... pomlad!... Jaz sem dočakal ta lepi čas. Zdaj pa sem se spomnil na tiste, ki so padli v boju za domovino, in jim ni več dano, da bi uživali to lepo pomlad. Junaki so bili to. A če jim ni bilo dodeljeno, da bi dočakali to pomlad, naj bi vsaj njihove daljne grobove krasile cvetice, naj bi bingljali na njih zvončki; globoko v zemlji speči bi začutili sladki vonj pomladi in hvaležni bi bili za to...«

* * *

Kaj bi dalje? Napisal bi lahko celo knjigo — a bodi dovolj teh dvoje skromnih dogodb! Vse bolj rdeč in dehteč šopek sem mislil sestaviti, a pero se mi nehote ustavlja.

Nastopila je pomlad, odeta v cvetočo tenčico kakor bela devica, zlato krono na glavi, z zlatimi, razpuščenimi lasmi. A kje ste, vesele slutnje, kje sinječisto, brezmadežno nebo, solnce, žarko in ogrevajoče — kje?

Od vzhoda do zahoda, od juga do severa plamení krvava zarja mečev dalje, grmí grom topov in pušk dalje, zagrinja kakor siv plašč morje vojakov zemeljsko oblo vsenaprej...

In misli se še vedno križajo, se objemljejo in se poljubljajo; to so tiste ljubeče misli, ki se pletejo iz src globoko v srca...

Pa da ste čuli, kar sem čul jaz sinoči, sinočnji prelepi večer! Od vzhoda do zahoda, od juga do severa so glasno zašumeli pomladanski vetrovi, tako topli in opojni, in v njih šumenju in v njih toploti ter opojnosti so sladko zazvončkljali angelski zvonovi:

»Mir, sloga in pravica vladaj med človeštvom!«

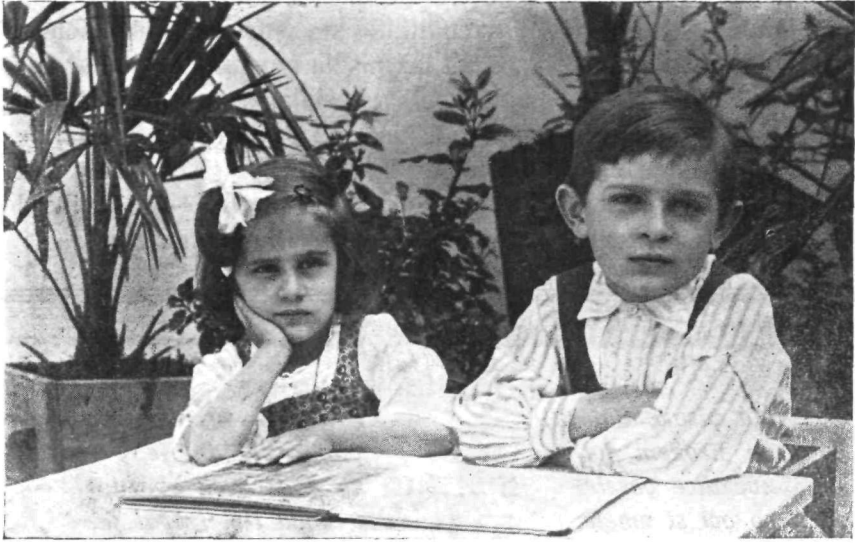
Ej, Galicija . . .

*Ej, Galicija,
ti krvava, daj,
daj očeta nam
ljubega nazaj! —*

*„Videla sem ga:
Tih je sred poljan,
srce krvavi mu
iz sedmerih ran...“*

Davcrinov.

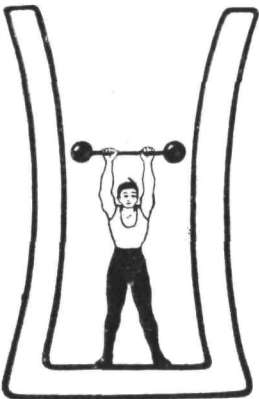

Jožek in Marijika.

H.:

Jožek in Marijika.

Mozirje pride večkrat mož, ki mu pravimo fotograf. Na hišo, ki v njej obstoji, obesi podobe ljudi, ki jih je kdaj kje fotografiral. Pridejo ljudje, se ustavijo pred fotografijami ter jih ogledujejo. Nato pravijo: »Dobro dela«, in gredo k fotografu, da bi čez nekaj časa dobili svoje podobe od njega.

Jožek in Marijika sta sedela pri mizi in ogledovala knjigo s podobami. Kar pride fotograf ter postavi pred njima stolce s tremi nogami na tla. Na to pritrdi skrinjico s cevjo ter pregrne skrinjico s črnim platnom, tako da je le cev videti.

Začudeno sta gledala Jožek in Marijika vse to.

Še bolj pa sta se čudila, ko je fotograf vtaknil svojo glavo pod platno in prestavljal stolce semtertja. Prav tako, kakor kaže podoba, pa sta bila Jožek in Marijika, ko je fotograf pokazal svojo glavo izpod prta, uredil skrinjico ter odprl cev za malo časa.

Nato je dejal: »Dobro!« spraval svoje orodje in šel.

Čez nekaj dnij je prišel zopet ter prinesel s seboj slike. Jožek in Marijika se jim nista mogla dovolj načuditi, ko sta videla na njih - sebe. Mar-sikdo je dobil od njiju podobo. Tudi jaz nisem izostal; spomnila se me je Marijika. Pa ker ni vedela, kam bi mi jo poslala, ker sem moral tudi jaz v vojno, mi jo je dala, ko sem jo obiskal. Jaz pa jo dam »Zvončku«, ker vem, da mi Marijika tega ne bo zamerila, in da bodo »Zvončkovi« bralci in njegove bralke veseli, ko bodo videli »Zvončkovega« naročnika Joška in njegovo sestrico Marijiko, ki so že o njej v »Zvončku« čitali.

Utrinki.

*Na visokem nebu,
na širokem polju
zvezdice vesele
so oči si zmele,
bruno poiskale,
pa so se gugale.*

*Bruno — krepko oje —
voz veliki dal je,
za podstavek zvezdo
v vozu jim izbral je:
petje, vrisk, skakanje,
smeh in prerivanje.*

*Sem — tja — gori — doli
zvezde se vrtijo,
pa za zlato bruno
krepko se držijo.
To so vsem vesela
lica zažarela!*

*Sem — tja — doli — gori: Zvezdam neigralkam,
zvezde zakričijo, zvezdicam gledalkam
na zapad, na iztok smeha zlato lice
v blisku odletijo močijo solzice.*

Andrej Rapè.

Na poljani.

*Vsa ječi poljana,
vse je zbito v prah,
stok po njej in beda,
groza je in strah*

*In po njej s širokim
gre korakom smrt,
pa junakom padlim
svoj razgrinja prt.*

*In molči poljana,
le nebo žari —
a na njej junakov
mnog neuzdramno spi*

Andrej Rapè.

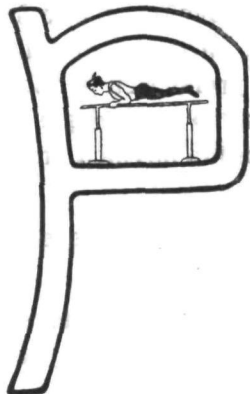

SVEN HEDIN — F. PALNAK:

Za morjem.

(Dalje.)

3. NOVI JORK.

ot preko Atlantskega oceana se bliža svojemu koncu. Nekega jutra so na krovu vsi razburjeni, vsi zro napeto proti vzhodu. Čez eno uro bo videti tam ameriško obal. Glej, tam v daljavi se že kažejo na obzorju neenakomerne črte Long Islanda, »Dolgega otoka«. Še dve uri, in ladja zavozí v izliv reke Hudson ter pristane na otoku Elis v novojorškem pristanišču. Nepregledne vrste drugih velikih parnikov se vrste ob nasipih; tudi ti so prinesli izseljencev iz Evrope v Ameriko in kmalu se vrnejo, da prineso novih krdel. Ne morejo nič počivati, leto za letom morajo voziti sem-

tertja, da pripeljejo Združenim državam vsak dan 3000 ljudi.

Naš izseljenec si je že sproti spravil skupaj svoje stvari ter si priboril dober prostor, odkoder je lahko ogledoval svoje sopotnike. Take stiske in take naglice še ni videl nikdar. Po hodiščih so rinili potniki semtertja, se klicali v vseh mogočih jezikih, vlačili svoje oguljene potne torbe ter sopli pod svojimi težkimi culami. Slovenci in Hrvatje, Rusi in Poljaki, Nemci in Švedi — vsi so bili križem; ti dobro oblečeni, oni v capah in z ruto okolo vratu.

Nad novojorškim pristaniščem se dviga spomenik Svobode: ženska postava z bakljo v roki. Če je na zemlji tema, pa meče svetle žarke električne luči po vodni gladini, po pristaniških nasipih, po hišah in ladjah.

Ko stopi Ivan na ameriška tla, pa vidi kar, da ta svoboda ni vredna toliko hvale. Njega in vse njegove sopotnike so zaznamovali s številkami,

kakor doma vojaške konje, ter so jih gnali v prostrano dvorano. Tu pokličejo drugega za drugim, kakor pri vojaškem naboru, ter ga izprašujejo po njegovem poslu, po tem, kam je namenjen, in končno še preišče vsakega zdravnik. Jetične in druge bolnike, slabotne in starce, ki bi ne mogli dolgo vršiti napornega dela, kar odpravijo, da se morajo vrniti s prvim parnikom v domovino.

Kateri pa so prebili preizkušnjo, jih peljejo na malih parnikih iz pristanišča v Novi Jork, kjer se izgube med pet milijoni prebivalcev kot pleva na vetru. Pa najsibodo odkoderkoli, vedno dobijo v Novem Jorku rojakov, zakaj v tem mestu prebivajo vsi narodi sveta. Tu so tudi ulice, kjer prebivajo skoro izključno le Slovenci, in tu je življenje skoro isto kot na Slovenskem. A njih število ne dosega števila naseljenikov drugih narodov. Nemci imajo cele ulice; v Broklinu, mestnem delu na Long Islandu, so sami Švedi, mestni oddelek »Mala Italija« ima več Italijanov kakor mesto Neapolj, v Kitajskem oddelku je 5000 Kitajcev, in pravtako imajo tudi Židje svoja posebna bivališča. In vse to je tako strašno razprostrano, da vidi Ivan kar kmalu, da mu ne bo mogoče lahko kaj najti, kakor si je to domišljjal, ko se je gugal po valovih Atlantskega oceana.

Najprej je sklenil, da si vse mirno ogleda, zakaj na svojo srečo je še prinesel s seboj nekaj božjakov. Najprej da se privadi, da se priučí malo jeziku, da se lahko pomeni, potem pa si poišče dela. V prenočišču je dobil nekaj rojakov, in neki železničar z Gorenjskega, ki ravno ni imel posla, se mu ponudi, da ga povede z veseljem po mestu ter priučí novince ameriški modrosti.

»Novi Jork je pač gotovo že jako star,« pravi Ivan, »saj drugače bi ne mogel biti tako velik.«

»O, ravno narobe! Če ga primerjamo z evropskimi mesti, je to še pravo dete. Pred tristo leti ni imel niti tisoč prebivalcev, danes ga prekaša v tem le še London.«

»To je pa le čudno. Kako pa je postalo mesto tako veliko? Trst je vendar proti njemu prava igračka. Takega življenja še pač nisem videl nikdar nikjer. Vsepovsod je cel gozd jamborov in parniških dimnikov, in po vseh nasipih nakladajo in razkladajo blago s čudovito naglico.«

»To je pač od tega, ker prebivalstvo v Združenih državah čudovito hitro raste. V prejšnjem stoletju se je kar vsakih dvajset let podvojilo. Polovica vsega prometa teh držav pa gre preko Novega Jorka. Tu odvažajo žito in meso, tobak in bombaž, petrolej in manufakturno blago in še vse polno drugega. Tu pač ni čudno, da je treba tu po 60 kilometrov dolgih nasipov s skladišči, vzdigali in žerjavi, in da vodi v Novi Jork več kot sedemdeset parniških prog. Privsemtem pa je Novi Jork znamenito obrtniško mesto. Koliko je nakopičenega tukaj bogastva, se ne da niti msliti. Mesto samo ima dvesto bank. In potem ta leža in to pristanišče! Na

vzhodu Atlantski ocean s potmi v Evropo, na zahodu pa neštivilne železniške proge, katerih pet drži preko vse Severne Amerike do obali Tihlega oceana.«

»Povej mi kaj o teh železnicah,« prosí Ivan, ki je samo čakal na priliko, da se obrne proti zapadu.

»Rad, saj o tem vem precej, delal sem na večih progah. Še leta 1840. je bilo v Združenih državah 4500 kilometrov železnic, dvajset let pozneje jih je bilo že 50.000 kilometrov. Danes pa jih je 400.000; v eno črto spuščene, bi segal ta železni trak na mesec ali pa bi obkrožal ravnik desetkrat. Vsa Evropa nima toliko železnic kot Združene države, četudi je površina pri obojih skoro ista, in četudi ima Evropa petkrat toliko prebivalcev.«

»Kako pa je vendar mogoč tolik železniški obrat?«

»To je tako: najprej so zvezali vodne ceste s tračnicami. Uporabljali so reke, kolikor je bilo le mogoče, in zidali železnice le, kjer ni bilo rek. Pozneje so zvezali različne proge med seboj, polagali so nove na vse strani, tako da pokriva danes ogromna mreža devetinštirideset držav. Ceste so pa tudi tako slabe, da se posluži vsakdo rajši železnic.«

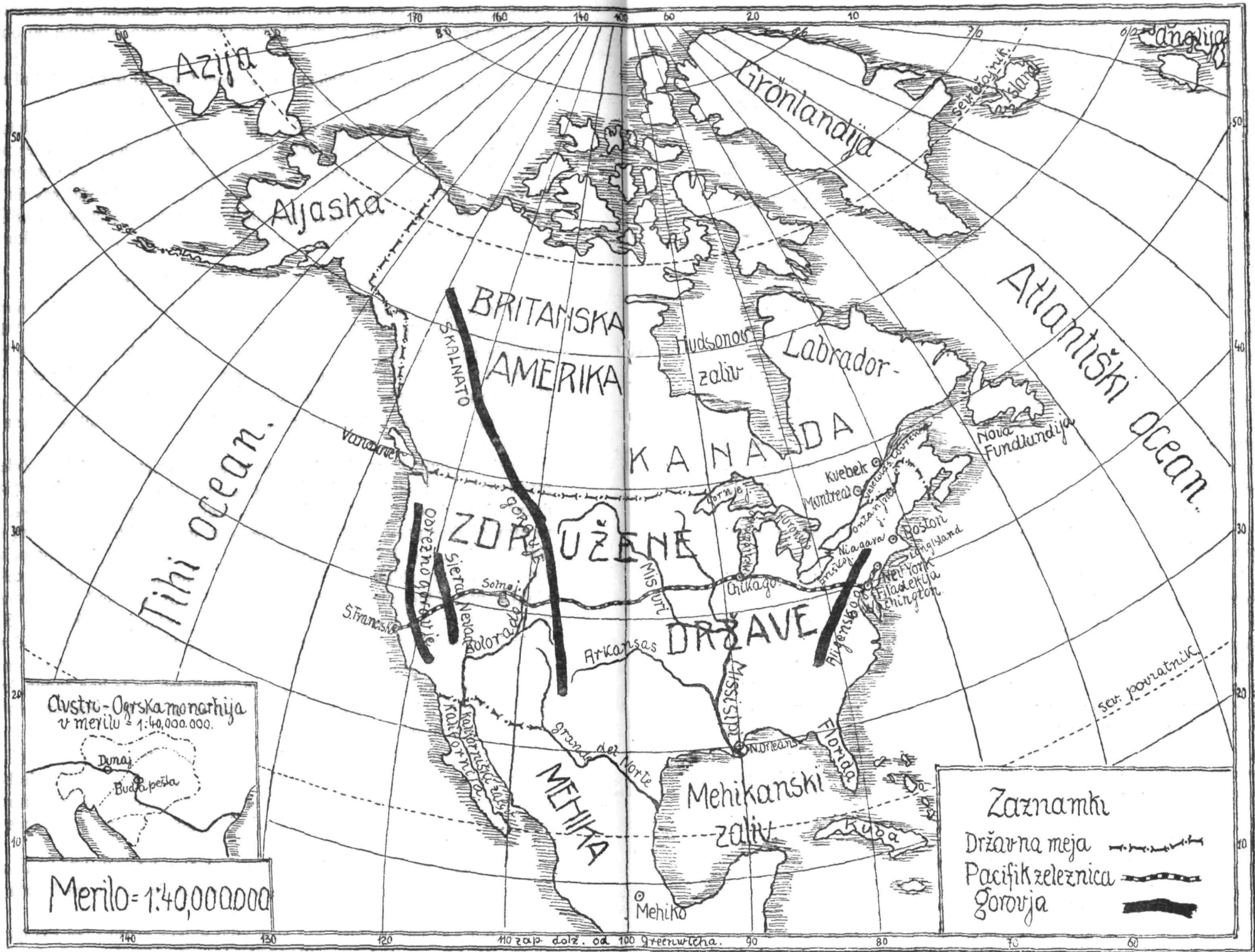
»Ampak preko velikih severoameriških rek mora biti pač vse polno mostov.«

»Jih je tudi, in v zidanju mostov so Američani mojstri! Železniški mostovi čez Misisipi in Misuri in druge veletoke so umetnine neizrečne drznosti. Prej so stavili tam, kjer teko železnice preko prepadov, lesene mostove kakor prav visoke zidarske odre, in po gornjih stopnicah so bile položene tračnice. Pa taki mostovi ginejo boljbolj, in jih nadomeščajo z železnimi, ki so oddaleč kakor niti in pajčevine, in vendar drve preko njih vlaki v največjem diru. Poglej tam-le na levo! Tu imaš najznamenitejši most vsega sveta, viseči most med Novim Jorkom in Broklinom. Strašno velik je in je videti tako fin in lahek, kakor bi se zibal med obema stebroma v zraku. Ladje z najvišjimi jadri plovejo lahko pod njim; saj je 41 metrov nad vodo. Pri tem je dolg dva kilometra, in je kar čudno, kako so položili ljudje tak železen tram nad vodo. Zdaj pa ti pokažem eno izmed najimenitnejših železnic na svetu!«

Pri teh besedah vodi Gorenjec Ivana na kolodvor ter vstopi z njim v voz nadcestne železnice, ki vozi nad Novim Jorkom. Veliko je bilo začudenje Ivanovo, ko je hitel zdaj po železnem odru, slonečem na mnogoštevilnih železnih mostičih preko ulic in trgov ter zrl na šumeče vrve nje pod seboj.

»Ta železnica je električna,« mu razloži rojak. »Takah imamo tukaj vse polno.« Dejal je »imamo«; zakaj ponosen je na to, da je zdaj pravi Američan.

»To je pač najčudnejše, kar sem kdaj videl,« pravi Ivan. Pri hitri vožnji v višavi se mu je kar motilo v glavi.

Avstro-Ogrska monarhija
v merilu 1:40,000,000.

Dunaj
Budapešta

Merilo = 1:40,000,000

Zaznamki

Držarna meja ————

Pacifik železnica ————

Gorovja ————

140 130 120 110 zap. dolž. od 100 Greenwicha. 90 80 70 60

»Na železnicah proti zahodu se vozi pač še hitreje?« vpraša malo prestrašen, zakaj domislil se je svojih potnih načrtov.

»No, ni ravno tako hudo,« ga pomiri železničar. »Navadno se vozi z nepreveliko hitrostjo; le časih prevozi vlak po 85 km na uro; je pa tudi proga, kjer prevozi v tričetrt uri 90 km. Drugače pa vozi precej previdno, in potovanje v velika zahodna mesta je prav udobno. Nekateri vlaki v San Francisko so vozeči hoteli, tu se vozi res imenitno, če — imaš namreč za to potreben drobiž. Tu ne sediš v ozkih oddelkih, kakor tam doma, ampak hodiš lahko sempatja, sedeš k oknu v mehki naslonjač ter gledaš nemoteno na levo in desno v brezmejne prerije. Ko se tega naveličaš, pa sedeš k mizi, da pišeš pisma na znance in prijatelje. Tako je pot v San Francisko sicer dolg, pa vseeno nič ne utruja. V vlaku imaš vse, kar hočeš. Tam čitaš, spiš, ješ, se koplješ, se seznanjaš s tujci in živiš čisto prijetno. Ko pa pride vlak do skalnatega gorovja na zahodu, pa nudi priroda sama dosti izpremembe. Zdaj polzi vlak v dolino, v prepade, pa spet ven, hiti ob strnih pečinah, čez zavite prelaze s krasnim razgledom in beži po zvonečih železniških mostovih. Na zahodni strani skalovitega pogorja drvi spet v divjih zavinkih proti obali. Ampak strojevodja ni izgubil vodstva nad lokomotivo, pa naj se nagiblje vlak še tako na levo ali na desno. Po teh zavinkih se ni mogoče v vlaku izprehajati. Prej ko si misliš, odletiš v kako steno. Če se snidejo potniki ravno tedaj v obednici, bi moral videti, kako prinašajo črni natakariji krožnike z juho. Tako natančno poznajo vse gibljaje vlakove, da ne razlijejo ne kapljice, četudi misliš, da vsak čas popadajo in splavajo s svojo juho.«

»To pa res ni ravno slabo in mika me že, da se skoraj odpeljem proti zahodu. Zdaj pa menda izstopiva, ne?«

»Da, in zdaj ti pokažem Centralni park. Kaj ni imenitno tukaj? Glej jih, ta mogočna drevesa in te hladne ribnjake? Poleti je v mestu nezno-sna vročina; in tedaj je neizrečeno prijetno, če si lahko kako urico v tej senci in tem hladu. Pozimi pa je v Novem Jorku mrzlo. Ostri, ledeni vetrovi pihajo ob vzhodni obali. — Čakaj, postoj malo! Tu vidiš V. avenijo — veš, ceste so zaznamovane s številkami — najbogatejša ulica v Novem Jorku. V teh palačah stanujejo milijonarji in milijarderji, železniški kralji, jekleni kralji, petrolejski kralji ali kakor se že vsem pravi. Ti se prav zares valjajo v zlatu, ki ga izmolzejo iz železniških listkov, petroleja, sladkorja itd. Tam v gradu z velikimi vrati, visokimi stolpi in tako čudno zavitimi strešnimi okni stanuje eden, ki ima tisoč milijonov. Ta kupuje iz Evrope slike, kipe in razne umetnine neprecenljive vrednosti, prireja obede, pri katerih velja kosilo za vsakega po tisoč kron. Trope beračev pa mu napravljajo pred palačo k obedu godbo.«

»Ampak kaj dobrega vendarle tudi napravi s svojim denarjem? Saj vendar ne more spraviti sam vkraj vsako leto 50 milijonov obresti?«

»No, časih ustanovi kakšno vseučilišče. Teh je v Združenih državah jako veliko, in za izobrazbo in znanost store tu jako mnogo. Ampak če

začenjamo kar s tem, utonemo lahko vsi v izobrazbi. Pojdiva rajša v mestni del, ki leži ob reki Hudson.«

»Kaj leži Novi Jork ob reki?«

»Pravzaprav v njenem izlivu na otoku Manhatanu. Zdaj sva na Manhatanu. Kaj ni to smešno v svetovni zgodovini, da so prodali Indijanci pred tristo leti ves ta otok Holandcem za celih 1080 K? Zdaj bi ga pač ne dobili tako poceni. Le poglej si te hiše »nebotičnike« s svojimi triindvajsetimi nadstropji!«

»Zakaj pa vendar zidajo hiše tako strašno visoke?«

»Ker so stavbišča tako silno draga. Na vse strani se ne more iztezati, se pa kvišku proti nebu, kjer je dovolj prostora. Le poglej si to vrsto hiš; nekatere še veljajo, druge pa mole kvišku kakor dimniki.«

»V taki hiši bi pa že ne hotel stanovati. V dvajsetem nadstropju bi se mi vrtelo v glavi, v prvem bi se pa bal, da se zruši teža vseh drugih name. Pri takih hišah moram misliti vedno na mišje pasti in golobnjake.«

»V Broklinu nam je bolje, tam hiše niso tako visoke. Kaj pa naj ti polkažem še zdaj?«

»Nič; za danes je že dosti, ne morem več hoditi. Zaslužila sva si kak prigrižek in kozarec piva, zato pojdiva v kakšno krčmo.«

»Dobro, pa se prepeljiva s čolnom tam-le v Broklin. Ampak jutri ti pokažem nekaj, kar je še imenitnejše kakor to mesto bogatašev. »Mesto Kitajcev« obiščeva. Tam kar mrgoli po umazanih ulicah ljudstva s kitami, tam smrdi po čebuli, tobaku in žganju iz zapuščenih beznic, tam je polno igralnic in opijskih kadilnic, in pred čajnicami se gibljejo na šibah papirnate svetilke kakor na Kitajskem. Potem pa še greva v »Malo Italijo«, čisto laško mesto v Novem Jorku. Tam vidiš v knjigotržnicah samo italijanske knjige, tam gore po cerkvah sveče pred Marijinimi podobami, in po ulicah se igrajo temnolasi in črnooki južni otročaji. Nazadnje pa ne pozabiva tudi »Židovskega oddelka«. Prebivalci v tem so prav čudni ljudje. Ne vidi se jih pijanih, in tudi redkokdaj je slišati, da bi se zgodil tu kak zločin. Žive ubožno, poceni in štedljivo, pa jako zanimivo je, da si človek ogleda, kako barantajo v svojih malih prodajalnicah in na cesti.«

»Čuj, reci mi vendar, kje pa ostanejo vsi izseljenci, ki prihajajo dan na dan sem v Ameriko. Če se izkrca na otoku Elis vsak dan 3000 ljudi, bi se vedar moralo pomnožiti v Novem Jorku prebivalstvo vsako leto za en milijon!«

»Koliko teh pa ostane v Novem Jorku? Največ jih gre v notranjo deželo ali pa na zapad. Mnogi imajo srečo ter si dobe dobrega dela tukaj. Še več pa jih ostane tukaj, da se pogube ali pa zaidejo med najubožnejše. Kdor pride v Ameriko brez beliča, dela v tvornici za vsak denar. Seveda je to plačilo še vedno večje kakor v evropski domovini, ampak ob tem se ne da živeti v Ameriki. Ti pripotovani Evropejci izpodrinejo ameriške delavce, in zato je v Združenih državah dva milijona ljudi brez dela. Če pa hočeš, poizkusiva priti nocoj v hišo opolnočnega misijona. Tam čakajo

siromaki v gostih trumah, da se odpro vrata. Uboštvo jim gleda iz obraza, pa v glupi otopelosti čakajo. Ko pa so vrata odprta, se vsujejo noter, napolnijo v trenutku mnogoštevilne klopi v veliki dvorani ter pospe v vseh mogočih ležah.«

»Kaj ne dobe tam ničesar?«

»O, pač. Misijonar za vse te potepuhe in lenuhe, te berače in tatove, te brezdelneže — pridiga. Čez dan so beračili in kradli, zdaj so pa trudni in lačni ter se hočejo naspati pri opolnočnem misijonu. Ko reče pridigar svoj »Amen«, jih napode spet na cesto, kjer se porazgube na vse plati, da dobe ali ukradejo kak grižljaj. Tako žive ti nesrečneži dan na dan ter padajo vedno niže.«

»To je torej nekaka žindra, ki ostane, kjer teče plemenita ruda dalje. Čudno, da raste ta narod tako jako kar z večnim tokom priseljencev. Kaj pa bo nazadnje iz vsega tega?«

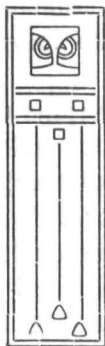
»To ti kar lahko povem. Vidiš, Slovenec je pač Slovenec, Hrvat Hrvat, Američani pa so vse mogoče. To je mešanica slovanske, nemške, angleške, holandske in skandinavske krvi, da imenujem le njene glavne dele. Ko enkrat otok Elis docela prepove uvažanje ljudstev iz Evrope, nastane iz te mešanice ameriško pleme. Poleg tega pa so še druge zmesi v tej čudni deželi: mulatje so potomci črncev in belih, mestici pa Indijancev in belih.«

»Še eno mi povej: Zakaj pa ni Novi Jork državno glavno mesto?«

»Zato, ker ima mesto, ki nosi ime velikega Washingtona, primernejšo ležo do različnih držav prvotne državniške zveze. Po številu prebivalcev Vašington res ni veliko mesto, in Združene države severoameriške imajo še petnajst mest večjih kakor je to. Vendar pa vladajo deželo od tu. Tam stanuje v beli hiši predsednik, tam se shajajo poslanci devetinštiridesetih držav, tam se dviga nad mestnim oddelkom velikanskih vladnih poslopij Vašingtonov obelisk. In zdaj glej, že začenaš zehati. Si truden, je li? Pojdiva torej spat, in spi prvo noč na ameriških tleh dobro!«

(Dalje).

Bratec je na vojno šel . . .

Bratec je na vojno šel —
zim zelen za trakom,
kakor gre junakom —
zvezdi dve s seboj je vzel.
Zvezdi dve: oči prekrasne
nepozabne sestre Mare;
Zvezda — solnca čaka,
brata, milega junaka;
bisere — solzice šteje
in si jih na prsih greje . . .

Fran Žgur.

DRAGO ŠIROK:

Vrabčeva usoda.

ansko poletje sva se srečala z gospodom Grudnom na ulici. Oba sva se razveselila srečanja, zakaj dolgo se že nisva videla. Gospod Gruden se je vračal od izprehoda proti domu. Povabil me je, naj grem z njim. »Stanujem tu blizu«, mi je dejal, »in imam prijazen vrt. Pridite, tam se bova nekoliko razgovorila...«

Prav nič se nisem obotavljal; takoj sem bil pripravljen ustreči prijaznemu in dobremu starčku.

Po južini sva odšla na vrt. Sedla sva na zeleno pobarvano klopcico in sva gledala zadovoljno predse.

Gospod Gruden, ki je bil že več let vpokojen uradnik, je prebil skoro ves božji dan na svojem vrtu; dela mu ni zmanjkalo nikoli. Zato pa je bil vrt v resnici prekrasno urejen. Vse je bilo lepo okopano in posajeno, vse je bilo lepo povezano in obrezano.

V okroglih gredicah, ki so bile ograjene z dve pedi visokim nemškim rožmarinom in temnozelenim pušpanom, so žarele škrlataste betonije in med njimi sto drugih, najrazličnejših cvetic. Od tu je prihajal k nama prijeten, mamljiv vonj.

Nad nama se je razprostirala zelena streha: dolge divje trte so se pletle po vzboklem latniku. Tupatam so viseli izpod latnika glinasti lonci, ki so se v njih smehljali okroglostnati kapucinčki. V vrtnem kotu pa so se zibale tanke veje akacij in murv. Skozi vejevje dreves se je videlo na morje, ki se je razprostiralo v daljavi kakor ravno polje. In čeznje je sejalo solnce svoje zlate žarke.

Nisva se razgovarjala dolgo. Gospod Gruden se je zamislil; njegov pogled je bil uprt v narahlo se zibajoče akacije, po katerih so čivkali vrabci.

»Neverjetno je«, je dejal gospod Gruden po dolgem molku, »kako dobro se časih spominja človek prav neznatnih dogodkov, ki jih je doživel v davno preteklih otroških letih. Tudi v Ozki ulici sem doživel kot deček nekaj, kar se mi je tako vtisnilo v spomin, da bi tega ne pozabil, četudi bi živel še enkrat toliko let.«

Poprosil sem ga, naj mi pripoveduje o tem dogodku iz svojih otroških let.

»Spominjam se vsega prav natanko,« je pričel gospod Gruden. »Stanovali smo pri Sv. Jakobu, blizu železniškega mosta. Takrat sem bil star kakih devet let. Bil sem droben deček in hodil sem v šolo, ki se je nahajala skoro v sredini mesta. Najkrajša pot, ki je držala do šole, je bila

Ozka ulica. Pa je bila tudi v resnici ozka ta ulica. Jako ozka je bila, in na obeh straneh se je dvigal gladek zid, kake štiri ali pet metrov visok. Tik ulice pa ni stala nobena hiša; le tuintam so se nahajala v zidu vrata, skozi katere se je prišlo v krasne vrtove, kjer so se skrivali tihi, beli dvorci.

Vsak dan, poleti in pozimi sem korakal skozi Ozko ulico v šolo in iz šole. Vedno mi je bilo prijetno hoditi po tej poti. Pozimi je pela mrzla burja po širokih mestnih ulicah — v Ozki ulici pa je bilo zavetno. Visok zid, ki se je dvigal na obeh straneh ulice, ni pustil burje vanjo. Ko pa je prišla pomlad, takrat je bilo še prijetnejše v Ozki ulici. Po visokem zidu so plezale in so se vzpenjale vitke mladike plezalnih rastlin, od katerih so viseli grozdasti, metuljčasti cveti. Nalahko so se gibali; ko sem hodil mimo, se mi je zdelo, da me pozdravljajo.

Na obeh straneh za zidom pa so bili parki. Od tamkaj je prihajal sveži zrak, nasičen z vsemi vonjavami pomladanskega cvetja. Gotovo so bili v teh parkih vsepovsod okrogle cvetne gredice, gotovo so tam žarele rože sredi stoterih družic. Visoko čez zid pa so segale platane in druga tuja drevesa s širokimi listi. Čez zid pa je segal nekje tudi bezgov grm, in ena izmed njegovih mladik je pognala daleč nad cesto.

Bilo je nekega pomladanskega jutra. Vesele volje sem korakal skozi Ozko ulico in sem srkal vase hladan jutranji zrak, napojen z žlahtnimi vonjavami nevidnih, za zidom v parku rastočih cvetov. Kakor vedno spomladi, so me tudi to pot pozdravljali težki, grozdasti cveti; široki listi tujih dreves pa so mi skrivnostno šepetali z vej.

Nenadoma sem zaslišal v parku za zidom mehko in žalostno laško pesem, ki jo je pela bržkone mlada deklica.

Obstal sem sredi ceste in sem poslušal. Pa še preden je pesem utihnila, je nekaj zaprhutalo nad menoj s čudnim glasom. Nehote sem pogledal kvišku: nad menoj se je zibala dolga veja bezgovega grma, a na njej je nekaj viselo. Gledal sem, gledal — na veji je visel vrabec.

Moj Bog, kako je visel! Okrog bezgove veje je bila zamotana dolga bombaževa nit, in na tej niti, dolgi kake tri pedi, je visel ptiček. Nit se mu je bila zamotala okrog šibkih nožic in ga je trdno držala.

Gledal sem. Nekaj trenutkov je visel ptiček popolnoma miren, le dihal je naglo; toda hipoma je zopet zaprhutal in se je pognal navzgor, da bi dosegel vejo in da bi sedel nanjo. Z nitjo ovite nožice pa se niso mogle oprijeti veje. Omahnil je z veje in je vnovič obvisel na niti z glavico navzdol.

Nekaj hipov je počival ptiček, a kmalu se je zopet pognal do veje; a zopet je omahnil in zopet je obvisel.

Zopet je počival ptiček nekoliko trenutkov, nato pa se je ponovno pognal z vsemi silami do veje; a kakor vsakikrat poprej, je zopet omahnil in zopet obvisel.

(Konec.)

Stanko si je napravil butaro.

Sveti Jurij.

Sveti Jurij prav slovesno
jezdí čez poljé iz boja
in na konju bi prav resno
rad se držal, kot pristoja,
takemu junaku to,
kakor on je bil in "bo!

A ko v svoji časti, slavi
mimo trume glasne jaha,
ki ga v praznični opravi
čaka in v pozdrav mu maha,
mlado lice zdaj pazdaj
razjasni mu nasmehljaj.

In na smeh poreden sili
morda tudi to junaka,
kar za njim se motovili
in v vrstáh za njim koraka,
radovaje se na glas,
da odmeva v mesto, vas.

Glej, mladine je krdelo,
ki premaganega zmaja
vleče s sabo ter veselo
vriska in nad zmago raja,
bojne pesmi pevajoč
in zmagalcu čast dajoč.

On to slavo res zasluži:
zima je pred njim zbežala,
led potopil je v mlakuži,
in pod mečem obležala
zmajeva mu je pošast,
ki je žrla mlado rast.

Kakor slaven in podjeten
je junaški sveti Jurij,
vendar ni prav nič prevzeten
in napuh ga ne razburi,
ko še deklice lepé
ob vseh potih ga slavé!

Lovor so mu ponujali,
da bi z njim v svet kazal slavo;
ali on se zanj zahvali:
„Ta naj tujcu šémi glavo,
meni pa je bolj ljubó,
kar domača tla dadó!“

Sam si je ovil čelado
z nežnim bukovim zelenjem
in dovolil je v navado,
da med glasnim spet vrvenjem
sme za njim otroški rod
vleči mesto zmaja — hlod!

Fr. Rojec.

ooo=====ooo

Rdeči cveti.

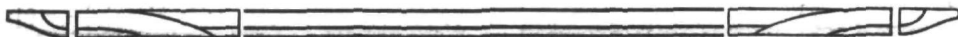
*Oj, cvetite, tihe cvetke,
z vami sreča moja,
da se kmalu sin povrne
k materi iz boja!*

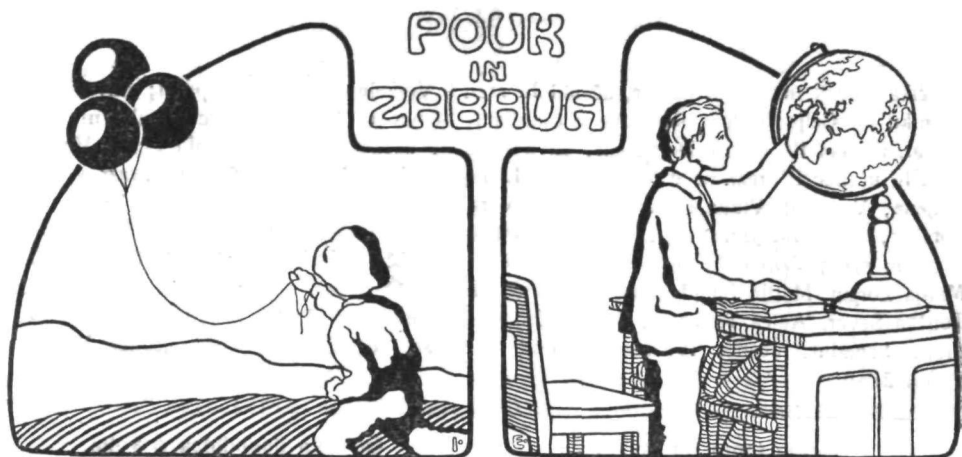
*Cvetke so se razcvetele
materini sreči,
listi veli in cvetovi —
kakor kri rdeči ...*

* * *

*Daleč tam ob vitki Visli
boj divja v poljani,
tam, kjer sin-junak počiva
na gališki strani ...*

Davorinov.

Besedna uganka.

Priobčil *Fr. Rojec*.

*S hribčka v daljne kraje razne
čez robove neprijazne
in čez travnike ravne
pota in steze držé,
ki procesij mrgolé.*

*Glej, z debelimi glavámi
in s šesterimi nogami
z dveh strani prihajajo,
v dve plati odhajajo
romarji tenki čez pas . . .
Koža rjavo-začrnela --
to jim je obleka cela
za vsak dan, vsak letni čas.
Kljuke na glaváh imajo,
z njimi pred seboj trepljajo,
z njimi tipljejo stvari,*

*kakor da bi njih oči
nanje bile nasajene.
Bližajo s strani se ene,
z blagom obloženi vsi,
trudni, zaprašeni vsi,
in počasna jim je pot:
ti pač romajo domov!
V drugo stran gredo na lov;
prazni vsi hite od tod,
dom za sabo zapusteč,
mnogo plena si želec . . .
Bog jih čuvaj vseh nezgod!
To pač delaven je rod.
Če za prvimi ti greš,
pa na njihov dom prispeš,
kjer še njih ime izveš!*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev rebusov v tretji številki.

- I. Na mizi je vrč.
- II. Kroginkrog hiše je vrt.
- III. Križ je znamenje rešenja.

Prav so jih rešili: Marija in Jakica Ganglovi, učenki v Idriji; France Punčuh, učenec IV. razr. v Gor. Logatcu; Tilka in Božena Jelenec v Kandiji; Mirko Košir, učenec IV. razr. v Sp. Šiški; Emil Hreščak v Il. Bistrici; Mara Wider, učenka v Ljubljani; Nataša in Sonja Lapajne, učenki III. razr. v Beli cerkvi; Stanislav Krašovec, učenec IV. razr. v Sp. Šiški;

Tončka Novak in Micika Osterc, učenki II. razr. v Veržeju na Murskem polju; Silva Exel v Vojniku pri Celju; Milena Reichova v Ljubljani; Stanko in Marta Premelc v Ljubljani; Milka Slokar, učenka IV. razr. v Domžalah; Živko Šumer, učenec V. razr. v Škofji Loki; Vladimir Kajzelj, učenec IV. razr. na c. kr. vadnici v Ljubljani; Josip Vončina, učenec V. razr. v Idriji; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuj; Vera Kovačičeva, učenka I. razr. v Trstu; Ciril Porekar, dijak III. gimn. razr., Viktor Porekar, dijak II. gimn. razr., Joško Sever, dijak I. gimn. razr.; Janko Prelog, pripravnik c. kr. učiteljsišča — vsi v Maribori; Matevž Štebih, Matija Zorjan, Martin Šnajdar, Martin Munda, Tonček Otorepec, Marija Juršič, Angela Plavec, Tončka Sever, Anica Trstenjak, Marija Zadravec, učenci in učenke na Humu pri Ormožu; Franc Sagadin, učenec IV. razr. II. odd. v Majšpergu; Stanko Skok, učenec IV. razr. v Domžalah.

Grmenje topov in živali.

Delovanje vojne na živali opisuje florenski list »Diana« na temelju opazovanja že iz leta 1871. za obstrejevanja Pariza. Ko so trdnjavske baterije bombardirale dan in noč, so letali golobje in vrabci visoko gori po zraku, kokoši so bežale z dvorišč ter se poskrile v najtemnejše kote, mačke so begale semintja, skratka vse živali so bile skrajno nemirne. Ali po preteku kakih treh dni je nastopilo med živalmi zopet mirno življenje, golobje so sedeli na strehah, vrabci so letali kakor navadno okolo, kokoši so se kregale po dvorišču, mačke so se solnčile in mijavkale. Pokazalo se je, da se žival kmalu privadi tudi grozoti vojne. »Diana« pravi, da kakor se živali lahko priučijo mestnemu bučnemu prometu, tako se priučijo lahko tudi topovskemu grmenju, pa če traja tudi noč in dan.

»Moji materi!«

Brske »Lidove Noviny« pripovedujejo: Nedavno so pripeljali v neko brnsko bolnišnico težko ranjenega slovenskega vojaka. Njegovo stanje je bilo brezupno, in umrl je že čez par ur. Pokopali so ga na skupnem grobišču za padle junake na brnskem osrednjem pokopališču. Ko so ga slekli, so dobili pri njem nekaj starih slovenskih časopisov. Na robu enega je bilo z okorno roko zapisano: »Pismo pošljite moji materi!« Očividno je pisal ubogi slovenski fant te besede še na bojišču, ko je spoznal, da ga je sovražna krogla smrtno zadelo. — Vojaki, ki jim je bilo truplo izročeno, da ga pokopljejo, so preiskali vse — toda pisma niso dobili. Izgubilo se je najbrž že na bojišču ali pa na transportu. Mati bo zaman čakala na svojega sina, zaman bo čakala na njegove mile vrstice — kratka brzojavka jo je obvestila, da spi ljubljenec večno spanje v daljni češki deželi. Zadnji njegov vzdih je veljal njej — presladki »moji materi!« ...

Otroška dogodbica o vojni.

Neki nemški list objavlja sledečo dogodbico: Pred hišo stoji deklica in strahovito joče. Neki mimogredoč sočuten gospod ni mogel gledati jokajoče deklice, pa jo je vprašal, zakaj joče. Jokajoči otrok ni mogel odgovoriti, temveč je jokal vedno huje, in končno se je, kakor je pač običajno, zbrala okolo punčke cela množica ljudi, ki so vsi izgihali na vse mogoče načine, kaj se je neki zgodilo otroku. »Ali si kaj izgubila?« — »Ali te je kdo natepel?« — »Ali si morda kaj ukradla?« — »Ne,« je po daljšem povpraševanju odgovorila deklica, »ne, ali — sosedov Pepček je rekel, da sem jaz kriva, da je — vojna.« In v dokaz svoje nedolžnosti je deklica zopet bridko zajokala, dočim se je občinstvo — seveda smeje — začelo razhajati.

Otroška pisma na bojišče.

»Nová Doba« piše: Na Prusinih, na štirirazredni šoli, je nekikrat dejal učitelj-voditelj Bouček otrokom drugega in tretjega šolskega letnika: »Otroci, kdor ima izmed vas v vojni očeta, strička, kuma ali brata, jim more pisati. Jako jih razveseli, ko bodo videli, da se jih spominjate tudi vi v šoli. Prinesite naslov vojne pošte, ki ste ga dobili od njih, in dopisnice vojne pošte. Kdor je ne bo imel, jo dobi pri meni.« Drugi dan je imel učitelj polno mizo vojnopoštinih dopisnic, z naslovi in praznih. Glinjiv pa je bil pogled v žalostne obraze in blesteče se očke malih, sedemletnih in osemletnih otrok. Skoraj vsak je hotel pisati. Učitelj je moral hitro načrtovati, vsak je komaj čakal. In kako se je potem ponašal ubožec, ki se mu je v hitrici napravila »packa« na dopisnici, kako je jokal, kakor bi se bilo zgodilo bogvekaj, in hitro prosil za drugo dopisnico. In očetje, če so vsi prejeli te dopisnice, bratje in prijatelji, kako so morali biti veseli teh milih pozdravov iz šole, a šola ter vzgojna zajemnost šole in doma je s tem le še pridobila.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Atek nam naročuje »Zvonček« in mi vedno pravi, da naj Vam pišemo v kotiček.

Jaz pa res ne vem, kaj bi Vam pisala, nekaj pa me le sili poročati, in to je, da imamo v tem hudem času atka še doma. Niso ga še vzeli k vojakom; kaj ne, da bi bili brez njega ubožčki?

Ali bodo tudi Vas vzeli v vojno? Moja mama nas tolaži, da ne pojdete, ker potem bi morali vedno prazen kotiček gledati in nam vsem, ki ljubimo »Zvonček« in Vaš kotiček — bi se tožilo po dobrem g. Doropoljskem.

Moja sestra Ivanka, mama, atek Vas prav lepo pozdravljajo, posebno pa jaz.

Ludovika Vidmarjeva,
Črni vrh pri Idriji.

Odgovor:

Ljuba Ludovika!

Seveda bi bili ubožčki brez očeta — kakor je dandanes gotovo že veliko število takih otrok. — Toda beseda pravi: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega!« Tej zapovedi se moramo ukloniti vsi, zakaj prvi ukaz je ukaz domovine! — Ako bi moral tudi jaz pod orožje, potem bi pa kdo drugi stopil na moje mesto, da bi mojim ljubim mladim prijateljem in prijateljicam ne bilo treba gledati — praznega kotička!

*

Dragi »Zvonček«!

Dovoljujem si poslati cenjenemu »Zvončku« kratek dopis. »Zvonček« vsi učenci radi čitamo. Veselimo se že naprej vsake njegove številke. Učimo se radi vseh šolskih predmetov. Telovadba nas tudi veseli. Naš gosp. učitelj, ki je služil vojaščini, nam je z veseljem pravil, da je imel čast na vojaških vajah in drugih slavnostih v neposredni bližini videti Nieg. Veličanstvo presvetlega cesarja. Iz njegovih besed učenci spoznavamo, kako g. učitelj iskreno ljubi presvetlega vladarja in tako tudi v naših

srcih vzbuja enako, iskreno ljubezen in zvestobo do presvetlega cesarja in mile naše domovine.

V zadnji telovadni uri smo se z g. učiteljem učenci iz šole podali na kratek izprehod. Pred odhodom smo zapeli koračnico: »Na prosto hiteva rad telovadec mlad.«

Razvrstili smo se v vojaški nastop, tako da je večji oddelek tvoril glavno četo. Spredaj, ob straneh in za glavno četo so korakale straže in izvrševale opazovalno službo.

Eden telovadec pa je korakal urnih nog od straže do straže, sprejemal opazovalna poročila ter jih donášal v glavni stan četovodji, poveljniku glavne čete. Končno smo zapeli pesem »Lepa naša domovina«.

K sklepu svojega malega poročila sporočam iz naše šole cenjenemu g. »Zvončkovemu« uredniku in vsem naročnikom in čitateljem vrlega »Zvončka« iskren pozdrav!

Rakovec nad Vitanjem — Štajersko.

Anton Jelenko,
učenec III. oddelka.

*

Preblagi gospod!

Tudi jaz se Vas drznem nadlegovati. Jako rada bi Vam pisala že lani, ali nisem si upala.

V tukajšnjo šolo hodim v 2. razr. II. oddelek. Vsega se rada učim, najbolj pa zemljepisa. Posebno v sedanjih svetovni vojni je ta predmet najbolj važen.

Oh, ko bi že bil zopet enkrat mir! Pomislite, blagi gospod; dva strica imam v vojni. Ali ni to hudo? Še brat bi šel; ta pa še jako rad, ko bi le bil doma; on je namreč v Ameriki. Je pač pogumen. Meni pa ni kar nič za to. Mir je najlepši.

Rodoljubno Vas pozdravlja

Pepa Strmškova,
učenka II. razr. 2. odd.
v Bočni pri Gornjem Gradu.

Odgovor:

Ljuba Pepa!

Z učenjem zemljepisa si širimo obzorje, spoznavamo svet in ljudi, njih šege in navade, da znamo potem še bolj ceniti in ljubiti svojo domovino. — Hudo se godi našim hrabrim vojakom v vojni, ali tolaži nas upanje, da se vrnejo na svoje domove kot slavni zmagovalci. Tedaj jih sprejmemo z vriskajočimi pozdravi!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Letos hodim v pripravnico, iz katere pojdem, če bom le pridna, v gimnazijo ali pa v licej. Uči nas gospod učitelj Medič, ki je jako ljubezniv z nami. V šoli pišemo proste slovenske naloge. Tisti, ki spiše spis najbolje, ga prepiše v spominsko knjigo. Jaz sem spisala že par spisov v spominsko knjigo. V mojem razredu so samo tri deklice: Velka Ekarjeva, Dora Katalanova in jaz. Ekarjeva je spisala posebno lep spis o tržaški burji. Zahvalite Boga, gosp. Doropoljski, da ne poznate prave tržaške burje.

V šoli čitamo »Zvonček«. Gospod je rekel, da naj prinesemo vsak nekaj vinarjev, da si ga naročimo.

Gosp. Doropoljski, ali poznate ono Jakico in Marijo Ganglovo, ki sta spisali ono malo igrico? Zahvaljujem se Vam za prijaznost in Vas pozdravljam z najlepšim slovenskim pozdravom

Solza Grmkova,
Vrdela, sv. Ivan v Trstu.

Odgovor:

Ljuba Solza!

Da spisujete najlepše slovenske sestavke v posebno knjigo, se mi zdi jako uместno. Tako se vadite v lepoti slovenskega jezika, ki ga ljubimo od vsega srca. — Oni dve učenki pač poznam, kakor vse svoje koticarje. — Vračam Ti enake pozdrave! Živele vse tržaške Slovenke!

*

Vsem svojim ljubim koticarjem želim vesele velikonočne praznike. Obenem jih prosim potrpljenja, ker ne pridejo vsa pisma z odgovori tako hitro na vrsto. Moj kotichek je pač le kotichek. Polagoma pride vanj vse, kar je njemu namenjenega. Vsem iskrene pozdrave!

Kotichekove risbe

J. Veronik: Prvi sad